

დიუსელდორფის უმაღლესი სამხარეო სასამართლო:

მსესხებელს არ შეუძლია მოსთხოვოს ბანკს, რომ ამ უკანასკნელმა წარუდგინოს მზღვეველს სარჩელი ჯგუფური დაზღვევის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე შესრულების განხორციელებასთან დაკავშირებით*

გსკ-ის 488-ე პარაგრაფი, გერმანიის დაზღვევის შესახებ კანონის 150-ე პარაგრაფი

OLG Düsseldorf, Urteil vom 30. 11. 2018 (I-7 U 10/18)

1. მსესხებელს კრედიტის გამცემი ბანკის მიერ დადებულ ჯგუფური დაზღვევის ხელშეკრულებასთან მიერთებით არ წარმოეშობა ამ უკანასკნელის მიმართ მოთხოვნა, რომ მან სარჩელის აღძვრის გზით მოითხოვოს სადაზღვეო კომპანიას შესრულების განხორციელება, რომელთა ნებაყოფლობით განხორციელებაზეც მზღვეველი უარს აცხადებს. თუმცა ბანკი შეიძლება ვალდებული იყოს, საკუთარი მოთხოვნები მზღვეველის მიმართ დაუთმოს მსესხებელს.

2. მონარჩენი ვალის დაზღვევისას შემცირებადი სადაზღვეო ანაზღაურებით, მოგვიანებით შეთანხმებული გადავადებით ან განწილვადებით გადახდისგან დამოუკიდებლად, დაზღვეულია მხოლოდ ის თანხა, რომელიც სადაზღვეო შემთხვევის დადგომის მომენტისათვის, სახელშეკრულებო გადახდის გრაფიკის დაცვის შემთხვევაში, იქნებოდა დარჩენილი და არა რეალურად დარჩენილი თანხა.

გადანყვეტილება

მოსარჩელემ და მისმა ქმარმა 20.5.2010-ში მოპასუხე ბანკისგან აიღეს სესხი მანქანის ნასყიდობის ფასის დასაფინანსებლად. სესხის ნეტო თანხა შეადგენდა 23 566,71 ევროს, ხოლო სესხის მთლიანი თანხა – 42 976,80 ევროს. შეთანხმებული იყო ეფექტური წლიური 11,66 % და ნომინალური თვიური – 0,493 %. მოსარჩელის ქმარმა განაცხადა თანხმობა მიერთებოდა ჯგუფური დაზღვევის ხელშეკრულებას, რომელიც ჰქონდა დადებული მოპასუხე ბანკს სადაზღვეო კომპანიასთან. ამისთვის შეთანხმებული

ლი საზღაური იყო 5430,47 ევრო. „პროცენტის დაცვის დაზღვევის“ [Ratenschutzlebensversicherung] მე-2 პარაგრაფის მიხედვით, ამ ტარიფის ფარგლებში სადაზღვეო თანხად გათვალისწინებულია მყარი თანხა (თვიური სახელშეკრულებო პროცენტის ოდენობა) და ამგვარად, სადაზღვეო პერიოდის გასვლასთან ერთად (სესხის ხელშეკრულების თანახმად თავდაპირველად შეთანხმებული პერიოდი) სადაზღვეო თანხა ნულს უტოლდება. მზღვეველი იხდის შესაბამის დაზღვეულ თანხას სადაზღვეო პერიოდში დაზღვეული პირის გარდაცვალების შემთხვევაში. მსესხებლებს უნდა გადაეხადა თვიური პროცენტის სახით 477,52 ევრო 1.7.2010-დან 90 თვის განმავლობაში.

* იხ. გადანყვეტილების გერმანული ვერსია ჟურნალში: VersR 2019, 801. გერმანულიდან თარგმნა გიორგი რუსიაშვილმა.

დაკავშირებით დადებული ხელშეკრულებით დაზღვეული იყო მხოლოდ ის თანხა, რომელიც, გარდაცვალების მომენტისათვის თავდაპირველი გრაფიკის მიხედვით, ჯერ კიდევ არ იქნებოდა დაფარული. ის ფაქტი, რომ რეალურად დაუფარავი სესხი – მაგალითად, როგორც მოცემულ შემთხვევაში – შეიძლება იყოს უფრო მეტი, გადადებისა და განწილვადების შეთანხმებიდან გამომდინარე, არ ახდენს გავლენას დაზღვეულ თანხაზე, კერძოდ, მზღვეველის მიერ გადასახდელი ამით არ იმატებს.

თვითრად შემცირებადი სადაზღვეო თანხით დაზღვევის შემთხვევაში, დასაწყისში სადაზღვეო თანხა არის ყველა პროცენტის ჯამი. სადაზღვეო ურთიერთობის მიმდინარეობისას სადაზღვეო თანხა მცირდება თანდათანობით იმ ოდენობით, რომელიც შეესატყვისება მსესხებლის მიერ ამ პერიოდისათვის გადასახდელი პროცენტების რაოდენობას. ამგვარად, ჩვეულებრივ, დაზღვეულია არა რეალურად დაუფარავი კრედიტი, არამედ მისი ის ოდენობა, რომელიც გრაფიკის მიხედვით ჯერ კიდევ გასასტუმრებელი იქნებოდა. ეს ოდენობა კი, შეიძლება, მსესხებლის მიერ გადახდის ვადის გადაცილების შემთხვევაში, უფრო ნაკლები იყოს, ვიდრე მსესხებლის ვალდებულება ბანკის წინაშე (*Winter, in Bruck/Möller, VVG 9. Aufl. 2013 Anh. § 152 Rn. 42*). თუ დაზღვეული გარდაიცვლება, მზღვეველი ფარავს თავის ვალდებულებას გრაფიკის მიხედვით გადასახდელი პროცენტების ერთიანად გადახდით (*Winter, in Bruck/Möller, VVG 9. Aufl. 2013 Anh. § 152 Rn. 44*).

ის ფაქტი, რომ მოცემულ შემთხვევაში, გადავადებისა და განწილვადების შეთანხმებასთან ერთად, შეიძლება ასევე შეთანხმებული ყოფილიყო დაზღვეული თანხის ოდენობის ცვლილება, არც მხარეთა მიერ ყოფილა პროცესზე გაცხადებული და არც საქმის გარემოებებიდან არ იკითხება. გარდა ამისა, არ არსებობს არც იმის ვარაუდის საფუძველი, რომ ეს შედეგი „ავტომატურად“ დგება. ხელშეკრულება ამის საფუძველს არ იძლევა. გარდა ხსენებულისა, ეს იქნებოდა მსესხებლის ისეთი პრივილეგირება, რომელიც ხელშეკრულებით არ ყოფილა გათვალისწინებული, რადგან ის მიიღებ-

და არა მხოლოდ გადავადებით ან განწილვადებით გათვალისწინებულ უპირატესობას, არამედ ასევე გაზრდილ სადაზღვეო დაცვასაც – სადაზღვეო ანაზღაურების გაზრდის გარეშე. ყოველივე ამის გარდა, მსესხებელსა და ბანკს შორის შეთანხმების ცვლილებას არ აქვს (პირდაპირი) გავლენა დამზღვევსა და მზღვეველს შორის დადებულ ხელშეკრულებაზე, რომელსაც მსესხებელი მხოლოდ შეუერთდა.

დ. მოსარჩელეს არ აქვს არც ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა, რომელსაც ის გაუქვითავდა ბანკს (გსკ-ის 387-ე და მომდევნო პარაგრაფები).

მართალია, გაქვითვის აკრძალვა, რომელიც დაფიქსირებულია მოპასუხის მიერ გამოყენებულ სტანდარტულ პირობებში, ბათილია გსკ-ის 307 I 1, II Nr. 1 პარაგრაფის მიხედვით (BGH VersR 2018, 1392 = NJW 2018, 2042), თუმცა ეს აქ უმნიშვნელოა, რადგან, ზიანის არარსებობის გამო, არ არსებობს არც მოსარჩელის გაქვეითაუნარიანი საპირისპირო მოთხოვნა.

უმნიშვნელოა ის საკითხი, რეალურად მიიღო თუ არა მოპასუხემ მონარჩენი ვალის დაზღვევის ხელშეკრულების დადებისათვის შესაბამისი პროვიზია. უმნიშვნელოა ასევე ის საკითხიც, ეკისრებოდა თუ არა აქ კრედიტის გამცემ მოპასუხე ბანკს ვალდებულება, დაუკითხავად მიეწოდებინა ინფორმაცია მოსარჩელისათვის მის მიერ პროვიზიის აღებასთან დაკავშირებით, რადგან ამ ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულების დარღვევას მხოლოდ შეზღუდული დაცვითი მიზანი აქვს – მოპასუხის მხრიდან სადაზღვეო შესრულებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულების დარღვევა ინვესტს მხოლოდ მონარჩენი ვალის დაზღვევიდან წარმოშობილი დამატებითი ხარჯების ანაზღაურების ვალდებულების დაკისრებას (BGH VersR 2012, 494 = NJW-RR 2012, 416 m. w. N.). გამომდინარე იქიდან, რომ მონარჩენი ვალის დაზღვევის ხარჯები, აქ: 5430,47 ევროს ოდენობით, გაცილებით უფრო ნაკლები იყო, ვიდრე მზღვეველის მიერ გადახდილი სადაზღვეო ანაზღაურება – 8122,06 ევრო, რომელიც უნდა მიითვალოს მოსარჩელემ სარგებლის გამოქვითვის ფორმით, სახეზე არ არის მოსარჩელის ზიანი.